UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Xcviij. dicit q[uod] clerici peregrini et vltramarini sine testimonio q[ui]nq[ue] episcopo[rum] recipie[n]di no[n] sunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

Delegatus mandatū ſine lr̃is probare poteſt.

diſtin.quieſcamus. Sed delegatus pōt probare mandatum ſine literis: vt in auc. de liti. §. oēm. col.ix. ⁊ argu. ex̄ de offi.deleg. prudentiam. ⁊ ex̄ de reſcrip. ex parte. Joā. Tan. ⁊ quidam alij dicunt q̄ in iudice delegato nō ſufficit probare amiſſionem reſcripti, niſi oſtēdat autenticū: vt ex̄ de offi. deleg. cū in iure. xxv.q.ij. ſancimus. et ex̄ de fid. inſtru. ca.j. Jta notat T. ſuper illa decret. cū olim. Sꝫ pone q̄ partes viderunt ⁊ approbauerunt reſcriptuꝫ, et poſtea redactuꝫ fuit in publicaꝫ formam per tabellionem: nūquid amiſſo poſtea reſcripto iudex ꝓcedere poterit? Satis credo q̄ ſic. Joan. vt notaui in queſtionibus meis. B. Sꝫ cum hic indiſtincte dicat q̄ litere debeant eſſe ſignate, videtur a quocūq; ſint ſignate q̄ ſufficiat ad hoc vt ſcriptura dicaṫ autentica: vt ex̄ de appel. perſonas. ⁊ ex̄ de fideiuſ. ꝑuenit. Naꝫ et ep̄s ſigillat ſigillo eccleſie ſue: vt lxxiij. diſtin. in nomine dñi. in fi. Jtem et alieno anulo poteſt quis ſignare teſtamentum: vt inſtit. de teſta. §. poſſunt autem. Jtem et alienum ſigillum etiam non iudicis ſui fidem facit: vt. j. diſt inc. proxi. cap. j. ⁊ ij. Sed dic q̄ alienum ſigillum facit fidem ſi non habetur ꝓpriū: al'as non: vt ex̄ de appel. ſignificauit. ⁊. lxv. diſt. ep̄s. Jtē litere non dicunṫ ſignate ſi legi non poſſunt characteres: vt ex̄ de fi. inſtru. inter. ⁊. ff. de teſt. ad teſtiū. §. ſi ſigna. ⁊. §. ſignum. Jtē ſi filum ruptū ſit, nō dicunṫ ſignate: vt extra de cri. fal. ca. licet. Si autē filum ex toto nō eſt fractum, bene dicuntur ſignate: vt. ff. de bo. poſ. ſm tabu. l. j. §. ſi linum. ex̄ de fide inſtru. ſicut.

Queſtio dñi callis ē: et icipit quādā impetrauit reſcriptū &c.

Lras eſſe a quocū ſignatas an ſufficiat.

Dū m ſit autē ueri. arg. C. de bo. proſcrip. ſi quis itra. inſti. de attil. tuto. §. pe. Ar.

ridicas cognoſcentes aſſertiones: nihilominꝰ [a] ⁊ eū (ſicut decuit) ſuſcepimus: ⁊ ei (ſicut honeſtū fuit) credidimus [b].

Diſtinctio.xcviij.

Que circa [c] ordināđos ſint obſeruanda: que in eorum electione diligenter ſint cōſideranda: multorū authoritatibus monſtrata ſunt. Sed q̄ꝛ veritas rei nōnunq̄ꝫ obſcuraṫ mutatione prouincie, decretū eſt ſacris canonibꝰ vt peregrini (niſi q̄nq; vel eo amplius ſuoꝝ ep̄oꝝ fuerint cōmendati chirographis) non ordinentur.

Unde Syluester papa in generali cōcilio preſidens dixit.

Niſi quinq; epiſcoporū literis deſignatum tranſmarinum hominem ad clericatum nullus ſuſcipiat.

[g] Nullus aliqua [b] ratione trāſmarinū hominē penes vos in clericatus gradus ſuſcipiat, niſi quinq; [c] aut eo amplius epiſcoporū deſignatus ſit chirographis.

Item Anaſtaſiꝰ vrbis Rome ne ep̄s oībꝰ ep̄is. De eodē.

Trāſmarinos [f] hoīes in clericatꝰ honorē nemo ſuſcipiat, niſi quinq; aut eo amplꝰ ep̄oꝝ chirographis [g] fuerint deſignati, q̄ꝛ per ſurreptionē [h] multa ſolent euenire.

Item Greg. Romane eccl'ie preſul Squilitano ep̄o.

De eodem.

Aphros [i] paſſim et ignaros peregrinos ad eccleſiaſticos ordines acceden-

[a] Nihilominus. Ergo et cardinali qui bene notus eſt in aliqua prouincia, credendum eſſet ſine literis: maxime cum non contingat cardinalem vnq̄ꝫ abeſſe niſi legationis cauſa. Joan.

[b] Credidimꝰ. Arg. q̄ interdū voci ⁊ aſſertioni vnius credendum ſit, ſi perſona ſit honeſta ⁊ autentica: arg. viij. q. iij. ca. j. Arg. cōtra. ix. diſt. ego ſolis. ſic ecōuerſo ex perſona ꝓferentis inſtrumentū minus crediṫ inſtrumēto: vt. ff. de eden. ſi quis. §. j. ſic ſi malus aliq̄d dicat, non facile ei crediṫ: vt. xxiiij. q. j. quiſquis. Arg. contra. xix. di. ca. ſecundum.

Cōc. per. in. l. ſi q̄s de curio. C de falſa. et in. l. theopōpus. ff. de do. p̄le. regulariter meā §.

Que circa. ¶ Caſus. Egit ſupra Gratianꝰ diligenter de ordinatione et electione clericorū: ſed quia per mutationem locorum veritas occultatur: ideo in hac diſt. xcviij. oſtenditur q̄ clerici peregrini non recipiātur, niſi cum literis quinq; epiſcoporū cum a proprio epiſcopo fuerint commendati.

[c] Que circa. Hic depingitur. xcviij. diſtinct. in cuius principio vtitur Gratianus tranſitu: in quo oſtendit quid dixerit hactenꝰ, ⁊ quid in hac dicturus ſit. Nā quia clerici ſepe mittuntur de ꝓuincia ad ꝓuinciam: breuiter oſtendit q̄ non ſunt recipiendi in alia ꝓuincia ſine literꝭ epiſcoporum ſuorum.

Clerici ſine lr̃is ſuorum ep̄oꝝ nō ſunt recipiēdi.

Nullus. ¶ Caſus. Dicitur hic q̄ nullus epiſcopus debet recipere clericum tranſmarinum in ſua eccl'ia, niſi habuerit literas ſigillatas q̄nq; epiſcoporuꝫ, vel eo amplius fuerit cōmendatus: quia m'lta per obreptionem ſolent euenire. Idem dicitur in ſequenti cap.

[d] Nullus aliqua. Jſta capi. introducta ſunt ad cautelam: vel leguntur de primitiua eccleſia: ⁊ ſic ſecus hodie.

[e] Niſi quinq;. Contra. lxxj. diſti. ca. ij. Sed hec capitula loquuntur quando ita remoti ſunt q̄ ſigilla epiſcopoꝝ et etiā loca ignota ſunt: illud quando epiſcopus propinquus eſt, et eius ſigillum bene cognoſcitur. et hoc colligitur extra de cleri. peregrinan. tue. Sed pone q̄ non habet literas: eſt ne recipiendus ſi probet per teſtes? ita, extra de cleri. peregrinan. capitu. vlti. Nam magis credendum eſt viue voci q̄ꝫ mortue. in auten. de fide inſtrumen. §. ſi vero. colla. vj. Hugo intelligit hec capitula abrogata. Olim enim habuit locum hoc capitulum propter multitudinem hereticorum. Sed illud capitu. Tue, euacuat opinionem iſtam. Sed certe non videṫ recipiendus etſi mille haberet ſigilla ignota: quia nō plꝰ fidei preſtāt mille ignota, q̄ꝫ vnum ignotum. Preterea in teſtamento ita inuenis q̄ cum ſigna ſunt ignota, conuocantur omnes illi quorum dicuntur ſigilla, vt ſciatur an recognoſcant ſua ſigna: vt. ff. quemadmodum teſtamen. aperi. cum ab initio. et hoc concedo q̄ niſi aliqualis habeatur notitia de ſigillis et de illis remotis eccleſiis, q̄ non ſit eis credendum, etſi mille ſint: argumen. extra de fide inſtrumentorum. capitu. quod ſuper his.

Uoci viue magis credēdū ē q̄ꝫ mortue.

Sigillis ignotis fides non eſt adhibēda.

[f] Tranſmarinos. Idē intelligo de quolibet ignoto qui ſigilla repreſentat ignota. Jo.

Cōc. no. per bar. i. l. luciꝰ. ff. de fi. inſtru. et l. ad teſtiū. ff. de teſt.

[g] Chirographis. i. literis in q̄bꝰ cōtinebiṫ de vita, de moribꝰ, de ordinibꝰ, de regularitate ſua.

[h] Per ſurreptionem. ſimile extra de procura. ca. j. et iij. q. iij. inducie.

Aphros paſſim ⁊ ignaros. ¶ Caſus. Precipit Gregorius in hoc capitulo epiſcopo Squilitano, vt aphros et peregrinos clericos ad ordines non ſuſcipiat: quia quidam eorum ſunt heretici, quidam ſunt rebaptizati, quidam vero ſunt peregrini: ⁊ ordines quos nō habent, ſe mentiuntur habere.

[i] Aphros. Ratione prouincie preſumitur cōtra ali-

quem: argu. xxiiij. diſtin. quando. ff. de edili. edic. ꝙ ſi no lit. §. qui mancipia.
a ¶ Suſcipias. Ut officient populum. al's bene: extra de cleri. peregri. ca. penul.
b ¶ Fortiores. Hec eſt vna ratio quare non admittun= tur. alie aſſignant. xix. q. ij. due.

Ar. ꝫ ex ꝺ ui. cū de= putati. ex ꝺ in= ſtit. ad decorē. Archi.

Omnes. ¶ Caſus. In hoc ca. ſtatuitur vt illi qui in peregrina= tione ſunt baptiza ti, non promouean tur: quia eorum vi ta eſt incognita, et ꝓ ſunt eſſe irregu lares.

c ¶ Omnes. Hoc ca. loquit de adul= tis. Sed nonne ba ptiſmus tollit om= nem peccati macu= lam? Utiqꝫ ſic. j. de pe. diſt. vlti. ca. vlt. hoc ergo ideo quia forte iſti bigami vl' alias irregulares ſunt, qꝛ ante baptiſ mum forte fuerūt bigami.

Baptiſ= mꝰ oēm peccati maculā tollit.

De primatibꝰ. ¶ Hec diſ. di uidit in tres par= tes, in quarum pri ma dicitur ꝙ vbi erāt primates gen tiliū olim: ibi ſunt modo primates .i. pr̄iarche, q̄ idē ha= bent officiū lꝫ noia ſint diuerſa. Scda ibi: Nulli archiepi ſcopi. Tertia ibi: Uniuerſalis. Ioā. de fan.

¶ Caſꝰ. Quia ſu= pra in. lxxx. diſ. c. j. Gratianus fecerat mentionem de pri= matibus ꝛ patriar chis, nec aſſignaue rat differentiā in= ter eos, ideo ſupponit hanc. xcix. diſtin. in qua oſtendit ꝙ primates ꝛ patriarche quo ad officia non differunt, ſed quo ad vocabula. ad quos primates vel patriarchas ab archiepiſcopis appellant epiſcopi. Oſtendit etiam ꝙ ar chiepiſcopi debent primatibus obedire in his que iuſte fuerint imperata.

d ¶ De primatibus. Fecerat Gratianus. ſ. in diſtinct. lxxx. mentionem de primatibus et patriarchis: ſed ne quis crederet propter nominum diuerſitatem aliquam eſſe realem differentiam, ideo oſtendit in hac diſtinct. differentiam eſſe tantum in nomine. Oſtendit etiam de reuerentia quam debent archiepiſcopi ſuis primatibus. Oſtendit etiam ꝙ nec Romanus pontifex debet vniuer ſalis appellari.

Prouincie. ¶ Caſus. Queſitum fuit ab Anacleto in quibus locis primates inſtituendi ſint: ꝛ an archiepi= ſcopi eis debeant obedire. Et reſpondet ꝙ leges eccle= ſiaſtice iuſſerunt poni primates vel patriarchas q̄ ean= dem formam tenent (licet diuerſa ſint vocabula) in ca= pitibus prouinciarum vbi olim erant primates paga= norū: ad quos primates vel patriar= chas ab archiep̄is appellaꝛ. In alijs vero ciuitatibꝰ me= tropolitanis debēt archiepiſcopi reſi= dere, qui debēt pre dictis primatibus obedire: nec debēt nominari prima= tes, ſed archiepi= ſcopi vel metropo= litani.

tes nulla ratione ſuſcipias[a]: qꝛ aphrorum alij quidē manichei alij rebaptizati ſunt: peregrini vero plurimi in minoribus or= dinibꝰ conſtituti fortiores[b] de ſe pretendiſſe honores ſepe ꝓ= bati ſunt.

Itē ex concilio Elibertano.

¶ Nō ſunt ꝓmouēdi ad clerū qui peregre fuerint baptizati.

Omnes[c] q̄ in peregrina= tione fuerint baptizati: eo ꝙ eorū minime ſit cognita vita, placuit ad clerum non eſ= ſe promouendos in alienis ꝓ= uincijs.

¶ Diſtinctio. xcix.

De primatibꝰ[d] autem (quo= rū ſupra mē= tionem feci= mꝰ) q̄rit quē gradū in ec= cl'ia obtineāt an in aliq̄ a patriarchis diffe= rant, quā obediētiam archiep̄i eis debeāt. Primates et pr̄iar= che diuerſoꝝ ſunt nominū, ſed eiuſdē officij. Ab archiep̄is au tem q̄tiēs neceſſe fuerit ep̄i ad primates appellāt: ſꝫ a prima= tibus ad archiep̄os appellare nō licet. debēt ergo obedientiā primatibꝰ archiep̄i in oībꝰ q̄ ſi= bi fuerint ab eis iuſte imꝑata.

Unde Anacletus papa ait.

¶ Que obedientia ſit exhibē da primatibꝰ ꝛ patriarchis.

Prouincie mlto ante chri ſti aduētū[e] tēpore diui ſe ſunt maxima ex parte, ꝛ poſt ea ab ap'lis ꝛ beato Clemente predeceſſore noſtro ipſa diui= ſio eſt renouata in capite om= niū ꝓuinciarū vbi dudū prima tes erant legis ſeculi, ac prima iudiciaria poteſtas: ad quos q̄ per reliquas ciuitates commo rabantur, quando eis neceſſe erat, qui ad aulam imperatorū vel regum confugere non po= terant, vel quibus[f] permiſſum non erat[g]: confugiebant ꝓ op= preſſionibus eorum, vel iniuſti tijs ſuis: ipſoſqꝫ appellabant quotiens[h] opus erat, ſicut in lege eorum ſcriptū erat. ipſis[i] quoqꝫ in ciuitatibus vel locis noſtros patriarchas vel pri= mates qui vnam formam[k] te= nent, licet diuerſa ſint nomi= na, leges diuine et eccleſiaſtice poni ꝛ eſſe iuſſerunt: ad q̄s ep̄i (ſi neceſſe fuerit) confugerent, eoſqꝫ appellarēt, ꝛ ipſi noīe pri matū fruerētur. Relique vero metropolitane ciuitates q̄ mi= nores iudices habebant, licet maiores comitibꝰ[l] eſſent, ha= berent metropolitanos ſuos:

e ¶ Ante Chriſti aduentum. Ergo ante tēpus gelaſij ꝛ dionyſij diſtincte erant ꝓuincie. vn= de reprobaꝛ que= dam ſolutio q̄ po= nitur. x. qō. iij. nec numerus. ꝙ ſcilicꝫ tunc non erant ꝓ= uincie limitate. Sꝫ dic ꝙ ꝓuincie fue= runt diuiſe, vt hic: ſed dioceſes nō, ni= ſi a tēpore Diony= ſij. xiij. q. j. ca. j. Uel ſolue per illā lite= rā, maxima ex par te. q. d. nō oēs.

Prouincie q̄ſi pote ſi erūt di ſtincte.

f ¶ Quibus per= miſſum. Quia mo= dica erat ſumma. ij. q. vj. anteriorū. §. illud.

g ¶ Non erat. vt clericis qui in cau= ſis eccl'iaſticis non poſſunt appellare ad principem: vt. j. xj. q. j. placuit.

h ¶ Quotiens. id eſt bis ante ſenten tiam, vel poſt ſen= tentiam ſecundum canones. Et not. ꝙ dicit quotiens ſecundum leges: ſed tamen non licet ſecundum leges appellare ad principem niſi in caſu ante ſententiam. ꝛ ita eſt argu. ad expoſitionem illius. ij. queſtio. vj. omnis oppreſſus.

conſtatꝰ.

Adde q̄d ſit co mitatꝰ in q̄ dif= fert a ciuitate diſtrictus vel ter= ritorio i l. j. C. q̄ſi ipe. iter pup. et vi.

i ¶ Ipſis. repetit quod dixerat.

k ¶ Formam. Argu. C. de codi. ſi idem. contra. quia di uerſitas nominum debet deſignare diuerſitatem rerū: vt. xxj. diſt. cleros.

l ¶ Comitibus. id eſt comitantibus vel ſequentibus eos: vel comitibus, id eſt epiſcopis. Comitatus enim dicitur diſtrictus alicuius ciuitatis vbi eſt epiſcopus. Uel hoc vult notare ꝙ archiepiſcopus maiorem ha= bet poteſtatem in prouincia et iuriſdictionem q̄ꝫ pri= mas. nam metropolitanus eſt iudex ordinarius omniū

Metro politani iuriſdi= ctio.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN